

20.

Wartość moich zdolności, talentów, sprawności

I. PROSPEKT WARTOŚCI

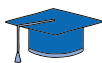
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój integralny osoby

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Odkrywanie własnej indywidualności

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Umiejętność rozpoznawania i rozwijania własnych zdolności

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Rozwój osoby nie zależy od rodzaju talentów, ale od sposobu korzystania z nich.
- W jaki sposób rozwijać talenty, by rozwijały moją osobowość?
- Rozwój talentów a poczucie spełnionego życia.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Obowiązek rozwijania własnych umiejętności.
- Zdolności i talenty podkreślają wyjątkowość człowieka.
- Indywidualne umiejętności pomagają odnaleźć swoje miejsce w grupie.

Zasady

- Odkrywam i rozwijam własne zdolności.
- Korzystanie z talentów pomaga mi rozpoznać własną drogę życia.
- Wrodzone i nabyte zdolności wykorzystuję, by pomagać innym.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Rodzice jako pierwsi rozpoznają zdolności dziecka.
- Atmosfera rodzinna powinna zachęcać do rozwijania talentów dzieci.
- Kształtowanie zdolności i sprawności służy dobru ogółu.

Zasady

- Przyglądam się dziecku i pomagam mu rozeznaczyć jego talenty.
- Aprobuję te zachowania, które służą rozwijaniu zdolności dziecka.
- Wspieram dziecko w jego wysiłkach doskonalenia własnych sprawności.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Umiejętnie dobrane programy szkolne pomagają odkryć zdolności dzieci.
- Szkoła wychodzi naprzeciw zainteresowaniom uczniów.
- Szkoła stwarza warunki do rozwoju zainteresowań i sprawności uczniów.

Zasady

- Czuwam nad tym, aby szkoła była miejscem rozwijania zainteresowań uczniów.
- Oferuję uczniom szeroką gamę propozycji, które pozwolą im rozeznaczyć ukryte talenty.
- Zwracam uwagę na to, by uczniowie nie zaniedbali się w pracy nad kształtowaniem swoich zdolności.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Proponuję uczniom odczytanie biblijnej przypowieści o talentach (Mt 25,14-30) i rozważenie jej w kontekście ich własnych przeżyć i doświadczeń. W ramach komentarza i dyskusji staram się uświadomić uczniom, że nie ma osoby, która nie byłaby obdarzona żadnymi zdolnościami, przez co każdy z nas jest indywidualnością. Praca nad sobą wymaga, aby talenty w sobie odnaleźć, rozwijać i zrobić z nich użytek dla dobra własnego i innych. Możemy również rozwijać swoje talenty mimo naszych niedoskonałości. Potrzebna jest do tego wiara w siebie, wysiłek i praca.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Poprzez odkrywanie, a następnie przypatrywanie się własnym zdolnościom i sprawnościom, młody człowiek potrafi zobaczyć własną indywidualność. Odkrywa jednocześnie, że rozwój talentów nadaje jego życiu pewien określony kierunek. Podążanie tą drogą sprawia, że doznaje uczuć spełnienia i satysfakcji. Wysiłek włożony w rozpoznawanie talentów owocuje rozwojem całego człowieka i wpływa na innych ludzi¹. Odnajdując swoje powołanie, młody człowiek realizuje tym samym wolę samego Stwórcy².

1.10. ZAGROŻENIA

Na skutek złego odczytania, zlekceważenia lub nieodpowiedniego wykorzystania własnych talentów, osoba może zaniedbać swój własny rozwój, kierując tym samym swoje życie na drogę, która nie przyniesie jej zadowolenia i satysfakcji.

¹ „Rozwój zatem, w rozumieniu Pisma Świętego, nie jest jedynie pojęciem laickim, świeckim, ale jawi się – również ze swymi akcentami społeczno-gospodarczymi – jako współczesny wyraz zasadniczego wymiaru powołania człowieka. [...] Sam Pan Jezus, w przypowieści o talentach, zwraca uwagę na surowość, z jaką został potraktowany ten, który odważył się ukryć otrzymany dar: «Sługo zły i gnuśny! Wiedziałeś, że chcę żąć tam, gdzie nie posiałem i zbierać tam, gdzie nie rozsypałem [...] Dlatego odbierzcie mu ten talent, a dajcie temu, który ma dzień się talentów» (Mt 25,26-28). My, którzy otrzymujemy dary Boże, aby owocowały, winniśmy «siać» i «zbierać». Jeśli tego nie czynimy, będzie nam odebrane i to, co mamy. Niech zgłębianie tych surowych słów pobudzi nas do bardziej zdecydowanego podjęcia przynaglającego dzisiaj wszystkich obowiązku współpracy w pełnym rozwoju innych: «rozwoju całego człowieka i wszystkich ludzi»». SRS 30.

² „Kto by chciał odstąpić od trudnego, ale wzniosłego zadania polepszania losu całego człowieka i wszystkich ludzi pod pretekstem ciężaru walki i stałego wysiłku przewycięzania przeszkód, czy też z powodu porażek i powrotu do punktu wyjścia, sprzeciwiałby się woli Boga Stwórcy”. SRS 30.

Nierozeznanie własnych sprawności może również spowodować, że rozwój osoby ograniczy się do posiadania dóbr materialnych, przy jednoczesnym zaniedbaniu pracy nad kształtowaniem własnego człowieczeństwa³.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Wartość naszych zdolności, talentów czy sprawności pozwala na rozwój integralny naszej osoby. Powinniśmy nauczyć się je rozpoznawać i kształtować. Jednak należy pamiętać, że rozwój naszej osoby nie zależy od rodzaju posiadanego talentu, lecz od sposobu wykorzystania go. Zdolności, które posiadamy, świadczą o naszej wyjątkowości. Rozwój własnych talentów pozwala nam także na odczucie spełnienia w życiu. Pozwala na odnalezienie własnej drogi. Pamiętajmy również, że nasze umiejętności mogą być przydatne do pomocy drugiemu człowiekowi.

³ „Zgodnie z tym nauczaniem rozwój nie może polegać tylko na użyciu, na władaniu i na nieograniczonym posiadaniu rzeczy stworzonych i wytworów przemysłu, ale nade wszystko na podporządkowaniu posiadania, panowania i użycia podobieństwu człowieka do Boga oraz jego powołaniu do nieśmiertelności”. SRS 29.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Powieść Aleksandra Kamińskiego to historia młodych ludzi, których poznamy przez pryzmat II wojny światowej. To opowieść o prawdziwej przyjaźni, braterstwie i poświęceniu dla dobra ukochanej ojczyzny. Jednakże bohaterami tego dzieła nie są superbohaterowie, to młodzi ludzie z krwi i kości ze swoimi wadami, zaletami i różnorodnymi talentami, o których pisze A. Kamiński. Dzięki temu łatwiej nam się z nimi identyfikować.

A. Kamiński, *Kamienie na szaniec*,
wyd. Nasza Księgarnia,
Warszawa 2018, s. 109.

Jednego wieczoru narysował Rudy ponad 80 żółwi! Koledzy, oglądając te rysunki, z uznaniem kiwali głowami nad wyjątkowym lenistwem, bijącym z sylwetek żółwi Rudego. – Nie ma co! Wybitny talent rysunkowy! Tej samej skali, co talent kucharski.

Postacie z powieści Aleksandra Kamińskiego to nie tylko bohaterowie i żołnierze. To także ludzie z pasją, z umiejętnościami. Dlatego też możemy tu odnaleźć przykład omawianej wartości. Jednym z takich utalentowanych młodzieńców był Rudy, który potrafił doskonale rysować, czym zyskał uznanie w oczach kolegów.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Dziś doświadczacie w sposób szczególny prawdy, że zostaliście wyposażeni w wielorakie dary i talenty. Nie przestawajcie za nie dziękować Temu, który „hojnie darzy łaską i chwałą, nie odmawia dobrodziejstw postępującym nienagannie” (Ps 84,12). Odkrywajcie w sobie te zdolności, ciescie się nimi i rozwijajcie je z Bożą pomocą. Nieście je jako dary Ducha Świętego wszystkim, którzy potrzebują waszego miłosierdzia. Niech owocują w waszych rodzinach, szkołach i środowiskach.

Jan Paweł II, *Pomnażajcie talenty otrzymane od Boga*, Watykan, 7.06.2003, w: tegoż, *Wyptnij na głębie. Ojciec Święty do młodych Polaków*, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2006, s. 247.

W sławnej przypowieści o talentach, przekazanej przez Ewangelistę Mateusza (por. 25,14-30), Jezus mówi o trzech sługach, którym pan, przed wyruszeniem w długą podróż, powierza swój majątek. Dwaj z nich zachowują się dobrze, gdyż podwajają otrzymane dobra; trzeci natomiast zakopuje pieniądze w ziemi. Po powrocie do domu pan prosi sługi, aby rozliczyli się z zadania, które im powierzył i o ile jest zadowolony z pierwszych dwóch, to jest rozczarowany postawą trzeciego. Sługa ów bowiem,

Benedykt XVI, Miłość musi owocować.
Rozważanie przed modlitwą Anioł Pański,
 Watykan, 13.11.2011,
 [online:] <http://papiez.wiara.pl/doc/1006964>.
 Miłość-musi-owocowac
 [dostęp: 15.02.2021].

ukrywając talent, zamiast zwiększyć jego wartość, zrobił zły użytek z tego daru: zachował się tak, jakby jego pan miał już nie wrócić, jakby nie miał nadejść ów dzień, w którym trzeba będzie się rozliczyć ze swej działalności. Za pomocą tej przypowieści Jezus chce nauczyć uczniów dobrego wykorzystania swych darów: Bóg powołuje każdego człowieka do życia i obdarza go talentami, powierzając mu zarazem jakąś misję do spełnienia. Byłoby głupotą myślenie, że dary te nam się należą tak, jakby wyrzekanie się ich oznaczałoby o jedną drogę mniej do celu własnego istnienia.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Podobnie też jest z królestwem niebieskim jak z pewnym człowiekiem, który mając się udać w podróż, przywołał swoje sługi i przekazał im swój majątek. Jednemu dał pięć talentów, drugiemu dwa, trzeciemu jeden, każdemu według jego zdolności, i odjechał. Zaraz ten, który otrzymał pięć talentów, poszedł, puścił je w obrót i zyskał drugie pięć. Tak samo i ten, który dwa otrzymał; on również zyskał drugie dwa. Ten zaś, który otrzymał jeden, poszedł i rozkopawszy ziemię, ukrył pieniądze swego pana. Po dłuższym czasie powrócił pan owych sług i zaczął rozliczać się z nimi. Wówczas przyszedł ten, który otrzymał pięć talentów. Przyniósł drugie pięć i rzekł: „Panie, przekazałeś mi pięć talentów, oto drugie pięć talentów zyskałem”. Rzekł mu pan: „Dobrze, sługo dobry i wierny! Byłeś wierny w rzeczach niewielu, nad wieloma cię postawię: wejdź do radości twego pana!”. Przyszedł również i ten, który otrzymał dwa talenty, mówiąc: „Panie, przekazałeś mi dwa talenty, oto drugie dwa talenty zyskałem”. Rzekł mu pan: „Dobrze, sługo dobry i wierny! Byłeś wierny w rzeczach niewielu, nad wieloma cię postawię: wejdź do radości twego pana!”. Przyszedł i ten, który otrzymał jeden talent, i rzekł: „Panie, wiedziałem, żeś jest człowiek twardy: chcesz żąć tam, gdzie nie posiałeś, i zbierać tam, gdzieś nie rozsypałeś. Bojąc się więc, poszedłem i ukryłem twój talent w ziemi. Oto masz swoją własność!” Odrzekł mu pan jego: „Sługo zły i gnuśny! Wiedziałeś, że żnę tam, gdzie nie posiałem, i zbieram tam, gdzie nie rozsypałem. Powinieneś więc być oddać moje pieniądze bankierom, a ja po powrocie byłbym z zyskiem odebrał swoją własność. Dlatego odbierzcie mu ten

talent, a dajcie temu, który ma dziesięć talentów. Każdemu bowiem, kto ma, będzie dodane, tak że nadmiar mieć będzie. Temu zaś, kto nie ma, zabiorą nawet to, co ma. A służę nieużytecznego wyrzucicie na zewnątrz – w ciemności! Tam będzie płacz i zgrzytanie zębów”.

Mt 25,14-30.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Społeczność jest pewną grupą osób powiązanych w sposób organiczny zasadą jedności, która przekracza każdą z nich. Społeczność, zgromadzenie widzialne i zarazem duchowe, trwa w czasie; dziedziczy przeszłość i przygotowuje przyszłość. Każdy człowiek staje się dzięki niej „diedzicem” otrzymuje „talenty”, które wzbogacają jego tożsamość i których owoce powinien pomnażać. Słusznie więc każdy człowiek jest zobowiązany do poświęcania się na rzecz wspólnot, do których należy, i do szacunku wobec władz troszczących się o dobro wspólne.

KKK 1880;
por. 791; 1879.

IV. LITERATURA

- Benedykt XVI, *Miłość musi owocować. Rozważanie przed modlitwą Anioł Pański*, Watykan, 13.11.2011, [online:] <http://papiez.wiara.pl/doc/1006964>.
Miłosc-musi-owocowac [dostęp: 15.02.2021].
- Grün A., *Rozwijać poczucie własnej wartości – przezwyciężać bezsilność*, tłum. A. Sibilak, wyd. Salwator, Kraków 2007.
- Jan Paweł II, *Enc. Sollicitudo rei socialis*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 281-329.
- Jan Paweł II, *Homilia wygłoszona w czasie liturgii słowa skierowana do młodzieży zgromadzonej na placu Mickiewicza*, Poznań, 3.06.1997, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, Kraków 2006, s. 917-924.
- Jan Paweł II, *Kultura i perspektywy przyszłości świata*, Coimbra, 15.05.1982, w: tegoż, *Nauczanie papieskie*, V, 1, 1982, wyd. Pallottinum, Poznań 1993, s. 736-740.
- Jan Paweł II, *Pomnażajcie talenty otrzymane od Boga*, Watykan, 7.06.2003, w: tegoż, *Wyplłyn na głębię. Ojciec Święty do młodych Polaków*, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2006, s. 246-247.
- Kamiński A., *Kamienie na szaniec*, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2018.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Limont W., Cieślukowska J., *Wybrane zagadnienia edukacji uczniów zdolnych – zdolności i stymulowanie ich rozwoju*, wyd. Impuls, Kraków 2005.
- Lipnicka B., *Kształtowanie zdolności i talentu dziecka*, wyd. Barbara, Wrocław 2000.
- Müller W., *Być samemu nie znaczy być samotnym*, tłum. B. Szlagor, wyd. Salwator, Kraków 2007.
- Nouwen H.J.M., *Intymność*, tłum. K. Stankiewicz, wyd. Salwator, Kraków 2007.
- Nouwen H.J.M., *Otwarte dłonie*, tłum. M. Rusiecka, wyd. Salwator, Kraków 2006.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.

Wojciechowski M., *Przypowieści dla nas*, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2007.

Zuchniewicz P., *Szukałem Was. Jan Paweł II i Światowe Dni Młodzieży*, wyd. Polwen, Radom 2005.

